

1050 BRUSSEL, 25 maart 1982.

Louizalaan 99

TEL-02/537.11.70-TX-621.07-CEBECE-B

Nr.

(in antwoord aanhalen a.u.b.)

RONDSCHRIJVEN Nr. B 82/3

Geachte Heren,

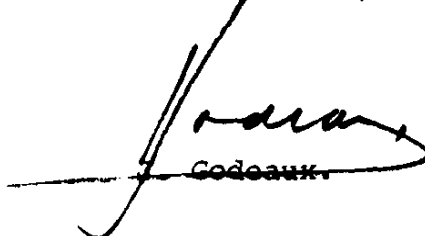
Het Committee on Banking Regulations and Supervisory Practices dat door de Gouverneurs van de centrale banken van de Groep van Tien en Zwitserland werd opgericht, heeft een document opgesteld met betrekking tot het toezicht inzake de wisselposities van de banken ("Supervision of banks' foreign exchange positions").

Hierbij ingesloten vindt U een vrije vertaling van bedoeld document. Het leek me nuttig U deze tekst over te maken, te meer daar hij aansluit bij de richtlijnen van de Bankcommissie zoals opgenomen in de tekstverzameling "Bankcommissie, Wetten, besluiten en reglementen, Toepassingsmaatregelen", Banken, Deel I, blz. 108 tot 114. Mag ik U derhalve vragen daaraan de beste aandacht te besteden.

Mocht U de oorspronkelijke Engelse versie van dit document wensen te ontvangen, dan nodig ik U uit contact te willen opnemen met de dienst Bankcontrole.

Hoogachtend,

De Voorzitter,

Codeaux.

Toezicht op de wisselposities der banken

(vrije vertaling van de Engelse tekst)

I. Algemene beschouwingen

Veel bankactiviteiten gaan gepaard met het nemen van een risico, maar slechts enkele kunnen voor een bank zo snel aanzienlijke verliezen met zich brengen als de deviezenverrichtingen. De risico's verbonden aan de deviezenhandel, en meer in het bijzonder aan het aanhouden van ongedekte wisselposities, zijn de jongste jaren aanzienlijk gestegen door de toegenomen onstabiliteit der wisselkoersen. Bijgevolg is de opvolging van deze risico's in belang toegenomen voor de controle-overheden.

Onderhavige nota heeft tot doel de prudentiële aspecten van de wisselbedrijvigheid der banken in beschouwing te nemen. Er wordt niet zozeer ingegaan op de beperkingen die de landen aan de banken kunnen opleggen ten behoeve van de wisselcontrole, om monetaire of andere macro-economische redenen. Bij de uitoefening van de prudentiële controle op deze aspecten van de bankactiviteit dienen de controle-overheden nochtans rekening te houden met de rol van de banken als "markt-makers" in deviezen. Deze rol vertoont twee aspecten. Enerzijds moeten de banken hun cliënten (waaronder andere banken) koersen bieden tegen dewelke zij bereid zijn valuta's te kopen en te verkopen. Anderzijds, doordat de banken zelf ongedekte wisselposities innemen, dragen zij er toe bij (evenals de niet-banken) dat de deviezenmarkten op elk tijdstip in evenwicht worden gebracht zonder buitensporige of erratische koersschommelingen. Met andere woorden, de toezichtsorganen dienen hun prudentiële overwegingen af te wegen tegenover de noodzaak het de banken mogelijk te maken hun rol te spelen in de vlotte en doeltreffende werking van de wisselmarkten. Welk ook het juiste evenwicht weze dat tussen deze overwegingen gevonden wordt, de controle-overheden dienen er alleszins voor te zorgen

dat de risico's die de banken door hun deviezenverrichtingen lopen nooit van zulkdanige aard zijn dat ze een ernstige bedreiging vormen voor de solvabiliteit en de liquiditeit van de individuele banken, of voor de gezondheid en stabiliteit van het banksysteem in zijn geheel.

II. Prudentiële risicosoorten

Hoewel de banken bij het voeren van hun deviezenactiviteit geconfronteerd worden met een aantal risico's van verschillende aard, komen de meeste van deze risico's ook voor in de binnenlandse bankbedrijvigheid. In principe is het enige risico, eigen aan de deviezenbedrijvigheid, het wisselkoersrisico, dit is het risico dat een bank verliezen zou lijden als gevolg van ongunstige wisselkoersbewegingen tijdens een periode waarin ze een ongedekte positie inneemt in een individuele vreemde munt, hetzij contant of op termijn, of als een combinatie van beide.

De andere risico's die de banken lopen bij het afsluiten van deviezenverrichtingen vloeien eerder voort uit de internationale aspecten van dergelijke bedrijvigheid dan uit de aanwezigheid van vreemde munten. Eén van deze risico's is het interestrisko dat voortspruit uit vervaldagenonevenwichten van wisselposities. Zelfs wanneer de globale posities (contant en termijn te zamen) in individuele munten in evenwicht zijn, kan het patroon der termijncontracten vervaldagenongelijkheden met zich brengen. In dergelijke gevallen kan een bank verlies lijden als gevolg van wijzigingen in de renteversillen en de daarmee samengaande wijzigingen in de termijnreporten of -deporten van de twee betrokken munten.

Een ander soort risico is het kredietrisico, te weten het risico dat een tegenpartij in gebreke blijft ten aanzien van een wisselcontract of ten aanzien van een leningsovereenkomst in vreemde munt. In dat geval zal de bank, indien zij oorspronkelijk

een evenwichtige positie aanhield, onverwacht geconfronteerd worden met een ongedekte wisselpositie. Alhoewel dit soort kredietrisico potentieel kan gelden voor het geheel der afgesloten deviezenverrichtingen, zou de bank slechts een verlies lijden in de mate dat de wisselkoers ondertussen aldus is gewijzigd dat het dekken van de positie die werd geopend door een niet afgewikkelde deviezenovereenkomst, een kost met zich zou brengen. In het geval van een leningsovereenkomst kan een bank echter risico lopen voor het volledige bedrag van de overeenkomst.

Verder is er nog het tijdszonerisico gelet op de 24-uren-aard van de wisselmarkten. Ingevolge de tijdsverschillen die zich vaak voordoen tussen de afwikkeling in een bepaalde munt in een bepaald centrum en de afwikkeling in een andere munt in een andere tijdszone, kunnen de banken risico lopen voor het volledig bedrag van de overeenkomst indien de tegenpartij of de betalingsagent in de tussenperiode in gebreke blijft.

Tenslotte worden de meeste deviezenovereenkomsten afgesloten met tegenpartijen gevestigd in andere landen, zodat ook een souvereinen-(of landen-)risico aanwezig is (bv. het risico van een verbod op het overmaken van een munt door de ingezetenen van een bepaald land).

III. Rol van de bankleiding

De eerste verantwoordelijkheid voor de veiligheid der banken met betrekking tot hun deviezenverrichtingen berust bij de bankleiding zelf. Meer in het bijzonder behoort het tot de verantwoordelijkheid van de bankleiding aangepaste limieten vast te leggen voor de risico's die een bank neemt in haar deviezenbedrijvigheid en er op toe te zien dat gepaste interne controleprocedures met betrekking tot deze sector van de bankactiviteit worden vastgelegd.

Wat de interne controles aangaat, dient de bank een scherpomlijnde en welgedefinieerde scheiding van verantwoordelijkheden in acht te nemen tussen a) het afsluiten der deviezenverrichtingen, b) de boekhoudkundige verwerking en c) het intern toezicht. De arbitranten van een bank dienen duidelijke en bindende instructies te ontvangen inzake zowel de algemene principes van "trading", als de limieten (voor individuele munten en per vervaldag) voor ongedekte posities, voor de omvang van individuele contracten en voor de posities (contant en termijn) per individuele tegenpartij. Aan de arbitranten dient strikt te worden opgelegd elke verrichting te noteren op een gedateerd en sequentieel genummerd sluitbriefje dat ze onmiddellijk aan de boekhoudingsafdeling dienen over te maken. De instructies aan de arbitranten dienen bovendien verrichtingen te verbieden (zelfs binnen dezelfde bankgroep) tegen wisselkoersen die niet representatief zijn voor de heersende marktvoorwaarden, en dienen een algemene gedragscode te bevatten voor de relaties met deviezenmakers. Als algemeen principe mag de bankleiding geen winstobjectieven opleggen aan de arbitrage dienst, zelfs al kan er verondersteld worden dat deze dienst inkomsten zal voortbrengen.

De boekhoudingsafdeling dient zonder uitstel vanwege de arbitranten alle inlichtingen te ontvangen die nodig zijn om te verzekeren dat geen enkele transactie ongeregistreerd blijft. Alle deviezencontracten, hetzij contant of termijn, dienen onmiddellijk schriftelijk te worden bevestigd. Bovendien mogen de arbitranten nooit zelf hun eigen uitgaande akkoordbevindingen schrijven ; dit mag uitsluitend tot de verantwoordelijkheid van de boekhoudingsafdeling behoren, dewelke eveneens als eerste de overeenstemmende binnenkomende akkoordbevindingen dient te ontvangen. Indien akkoordbevindingen uitblijven, dan moeten de tegenpartijen onmiddellijk gecontacteerd worden en bij ontstentenis van voldoende verklaring dient de bank de controle-overheden in te lichten.

Bovendien moet de boekhoudkundige verwerking van de wisselverrichtingen derwijze georganiseerd worden dat de bankleiding doorlopend in het bezit is van een volledig en bijgewerkt overzicht van de positie van de bank in de individuele munten en ten opzichte van individuele tegenpartijen. Deze informatie zal niet enkel de hoofdzetel betreffen maar ook de posities van geaffilieerde ondernemingen in binnen- of buitenland. Daarenboven dienen de periodieke en frequente herwaarderingen aan actuele marktkoersen toe te laten toezicht uit te oefenen op de evolutie van de winsten of verliezen van de bank op haar uitstaande deviezenverrichtingen.

Het behoort tot de verantwoordelijkheid van de interne auditfunctie zich ervan te vergewissen dat de arbitranten hun instructies en gedragscode naleven, en dat de boekhoudingsprocedures beantwoorden aan de vereisten van juistheid, snelheid en volledigheid. Te dien einde wordt het raadzaam geacht dat de interne audits en inspecties niet louter op regelmatige tijdstippen plaatsvinden, maar dat af en toe ook onverwachte controles worden doorgevoerd. Als een andere beveiliging tegen wanpraktijken dienen de auditors in samenspraak met de centrale leiding af en toe informatie-uitwisseling te betrachten bij de tegenpartijen, met betrekking tot de uitstaande wisselcontracten. De banken lichten best hun controle-overheden in, indien een gebrek aan controle of medewerking vanwege de tegenpartij zou blijken.

Het weze bovendien duidelijk dat de interne controleprocedures niet enkel de hoofdzetel maar ook het volledige net van succursalen dient te omvatten alsook, in de mate dat dit mogelijk is, de filialen. Om het intern toezicht op en de opvolging van ongedekte wisselposities te vergemakkelijken, dienen de succursalen dagelijks hun wisselposities mede te delen aan de hoofdzetel. Hoewel het aan de bankleiding is om te beslissen in welke mate de individuele succursalen ongedekte posities mogen aanhouden op basis van geografische factoren en van de arbitrage-

ondervinding van de betreffende succursale, dient het hoofdkantoor strikt de vastgelegde limieten te doen naleven teneinde zijn wereldwijd risico onder controle te houden.

IV. Rol van de controle-overheden

De rol van de controle-overheden met betrekking tot het toezicht op de deviezenverrichtingen der banken kan één of meer van volgende activiteiten inhouden :

- 1) het toezicht op de interne controle-procedures der banken ;
- 2) het vastleggen van al dan niet formele richtlijnen of limieten inzake de wisselrisico's der banken ;
- 3) het toezicht op de wisselposities der banken.

Wat het eerste punt betreft bestaat de taak erin zich ervan te verzekeren dat de banken over interne controlesystemen beschikken (zoals uiteengezet in hoofdstuk III hierboven), dat deze systemen daadwerkelijk functioneren en dat zowel de interne als de externe rapportering zoveel mogelijk beveiligd is tegen vervalsing.

Wat de richtlijnen of de limieten inzake de wisselrisico's der banken aangaat, is het wenselijk een onderscheid te maken tussen de "dealing"-positie in deviezen van een bank en haar infrastructurele positie in deviezen (participaties, investeringen in vastliggend, enz.). Bovendien zou een onderscheid moeten gemaakt worden tussen de totale ongedekte positie in vreemde munten van een bank en haar ongedekte posities in individuele munten. Zo is de toestand zeer verschillend wanneer de ongedekte positie van een bank voornamelijk door slechts één munt wordt veroorzaakt, dan wanneer ze voortvloeit uit de som van kleinere ongedekte posities in verscheidene munten. Om met deze kwalitatieve verschilpunten rekening te houden, kunnen de overheden een systeem van tweeledige limieten toepassen : één met betrekking tot de risico's van de bank in individuele munten en

één in verband met het globale wisselrisico, te weten het bruto-totaal van de hausse- en baisseposities in individuele vreemde munten. Het kan ook wenselijk zijn de netto-positie van de bank in de nationale munt te beperken, maar dit zal wellicht eerder gebeuren voor doeleinden van monetaire- of wisselcontrole dan omwille van prudentiële redenen.

Een ander punt dat de controle-overheden in deze context in overweging dienen te nemen, is de wenselijkheid om toezicht te houden op en/of limieten te bepalen voor de verrichtingen der banken in goud en andere edele metalen. Hoewel in vele landen de verrichtingen der banken voor eigen rekening verwaarloosbaar of krachtens hun statuut verboden zijn, hebben de hogere prijzen en grotere activiteit in de markten van edele metalen de mogelijkheid doen toenemen dat de banken te grote risico's nemen ingeval hun verrichtingen in deze markten. Om dit gevaar tegen te gaan kunnen de banken verzocht worden hun posities in goud of edele metalen in te calculeren in de limieten opgelegd met betrekking tot hun wisselposities. Een andere mogelijkheid ware afzonderlijke limieten op te leggen voor deze verrichtingen.

Bij het toezicht op de deviezenverrichtingen der banken zullen de overheden in grote mate dienen te steunen op de eigen voorzichtigheidsregels van de bankleiding. Zij moeten er zich daarom van overtuigen dat de leiding een rationeel beleid voert inzake wisselrisico's, zoals het beperken van ongedekte wisselposities tot een bepaald percentage van het eigen vermogen van de bank. Om het risico van over-activiteit te vermijden, kan het voor een bank ook wenselijk zijn de totale deviezenomzet ongeveer in lijn te houden met het balanstotaal. De overheden die verder gaan en richtlijnen of limieten opleggen, dienen eveneens het één of het andere referentepunt te vinden waarmee beoordeeld kan worden welke mate van flexibiliteit aan de banken kan worden toegestaan. In verscheidene belangrijke landen is het gebruikte referentepunt de omvang van het eigen vermogen van de bank.

Voor het toezicht op de deviezenbedrijvigheid der banken dienen de overheden gebruik te maken van twee soorten informatiestromen. Enerzijds statistische gegevens vanwege de banken met betrekking tot hun deviezenverrichtingen en anderzijds informatie die betrekking heeft op de gebeurtenissen en ontwikkelingen in de wisselmarkt.

Wat de statistische gegevens betreft, zal het voor de controle-overheden doenbaar noch noodzakelijk zijn om de volledige informatie te ontvangen inzake de deviezenmarktactiviteit en -risico's der banken, zoals die beschikbaar dient te zijn voor de leiding van de bank zelf. De periodieke documenten voor de overheid dienen evenwel ten minste en eerder frequent de ongedekte contant-plus-termijnpositie in individuele munten te vermelden, en liefst ook de brutoposities. Limieten inzake wisselrisico's zullen de bank maar beschermen wanneer ze op permanente wijze worden nageleefd. Daarom dienen de overheden zich ervan te vergewissen, misschien door middel van onaangekondigde onderzoeken ter plaatse, dat bedoelde periodieke documenten tevens een realistisch beeld geven van de deviezenactiviteit van een bank tussen twee verslagdata in. Waar formele limieten inzake risico's worden toegepast, kan gevraagd worden dat de door de banken overgemaakte documenten een toelichting zouden bevatten bij elke limietoverschrijding. De overheden moeten ook waakzaam zijn voor het stallen, door de banken, van wisselposities bij hun affiliaties in het buitenland. Alhoewel deze praktijk moeilijk op te sporen is bij multinationale groepen, dienen de toezichtsorganen toegang te hebben tot de sluitbriefjes der arbitranten en dienen ze na te gaan of ze degelijk gedateerd en sequentieel genummerd zijn.

Algemene informatie over ontwikkelingen in de wisselmarkt is voor de overheden beschikbaar langs de contacten die de centrale banken onderhouden met de marktdeelnemers. In dat verband dienen de overheden de banken aan te sporen hen op de

hoogte te houden, bv. over het verzoek van andere banken om te handelen (of om deviezencontracten over te dragen) aan koersen die niet representatief zijn in vergelijking met de heersende marktkoersen, over het uitblijven van akkoordbevindingen, over een buitensporig volume aan deviezenverrichtingen afgesloten door een andere bank, of meer in het algemeen over marktgeruchten en abnormaliteiten. Daar waar de centrale bank niet verantwoordelijk is voor het toezicht op de banken, dient zij de via de markt verkregen informatie best door te spelen aan de controleoverheden. Zo ook kunnen, op internationaal vlak, de overheden op vertrouwelijke wijze informatie uitwisselen met betrekking tot marktgeruchten in verband met banken die onder hun respectievelijk toezicht staan.

augustus 1980.
